

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Duda & Csákó Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek az Orosz V. Ügyvédi Iroda által képviselt Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (1013 Budapest, Krisztina krt. 39.) alperes ellen felügyeleti jogkörben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2007. évi október hó 5. napján kelt 2.K.32.676/2007/7. számú ítélete ellen a felperes által 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2008. évi április hó 16. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (azaz negyvenezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az adóhatóság külön felhívására - 17.000 (azaz tizenhétezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Részvényeinek dematerializálása során a felperes nem vette nyilvántartásba azon átalakításra érvényesen be nem nyújtott, nyomdailag előállított részvények sorszámát, amelyekről a (a továbbiakban: Bank), nem szolgáltatott adatot. A felperes egyes befektetési szolgáltatókon keresztül megkísérelte ezeknek újonnan

kibocsátott részvényként való értékesítését, ami nem vezetett eredményre: ezért a felperes leszállította alaptőkéjét.

Minderről tájékoztatta az alperest, aki 2006. november 14-én megindította a felügyeleti eljárást. Többszöri levélváltást követően az alperes megállapította, hogy a felperes nem valamennyi, az alperes nyilvántartásában szereplő befektetési szolgáltatót kereste meg, illetőleg nem rendelkezett pontos nyilvántartással az érvényesen be nem nyújtott részvények sorszámaról, holott őt, mint kibocsátót terhelik mindazon jogcselekmények, amelyeket közreműködő igénybevételével hajt végre. A két jogsértés miatt az alperes a 2007. május 21-én kelt J-III-B/86.346/2007. számú határozatában a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. tv. (a továbbiakban: Tpt.) 12.§-a (1) bekezdésére tekintettel, a Tpt. 405.§-ának (1) bekezdése alapján, 50.000-50.000 forint felügyeleti bírság megfizetésére kötelezte a felperest.

A felperes keresettel támadta az alperesi határozatot. Eljárási kifogásként hivatkozott arra, hogy az alperes megsértette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1.§-ának (2) bekezdését, mert nem várta meg a Bank nyilatkozatát. Sérült az 1999. évi CXXIV. tv. (a továbbiakban: Psztv.) 11/O.§-a is, amikor az alperes a jogszabályban előírtakhoz képest rövidebben határozta meg a nyilatkozattételre tűzött határidőt.

Érdemi álláspontja szerint az alperes a Tpt. 12.§-a (1) bekezdésének téves értelmezése folytán olyan kötelezettség megsértését róta a terhére, amelyért nem felel: a dematerializáció során sem a Bank, sem egyéb intézmény nem tekinthető a felperes közreműködőjének.

Az alperes a kereset elutasítását kérte annak megalapozatlanságára hivatkozással.

Az elsőfokú bíróság elutasította a felperes keresetét.

Az eljárási jogszabálysértések körében elsődlegesen megállapította, hogy az alperes nem sértette meg a Ket. 1.§-ának (2) bekezdését, mert az nem értelmezhető a konkrét közigazgatási eljárásból kiragadva. A Psztv. 11/O.§-ára megalapozottan hivatkozott a felperes, mert az előírás - az elsőfokú bíróság értékelése szerint - nem kizárólag a helyszíni ellenőrzésekre, hanem a perbelire is vonatkozik, de a konkrét körülmények között nem eredményezett az eljárás érdemére kiható eljárási hibát.

A nyilvántartás hiányával összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Tpt. 12.§-a (1) bekezdésének nem teljesítése esetére objektív a kibocsátó felelőssége. Az alperesi határozatban nem a „közreműködő” kifejezés értelmezése a hangsúlyos, hanem az, hogy a felperes az objektív felelősséget nem háríthatja el. A törvényi kötelezettség nem teljesítésének indoka a jogsértés megállapítása szempontjából indifferens.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a nyilvántartásokra vonatkozó részében való megváltoztatását, ebben a tekintetben az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte.

Előadta, hogy sem az alperes, sem az elsőfokú bíróság nem értelmezte helyesen a Tpt. dematerializálásra vonatkozó szabályait, mert nem vette figyelembe a dematerializáció egyéb rendelkezéseit. A Tpt. 10.§-ának (4) bekezdéséből és 11.§-ának (2) bekezdéséből következően a dematerializálási eljárás olyan módon is lehetséges, hogy a kibocsátó nem kerül kapcsolatba az értékpapír számlán elhelyezett részvények tulajdonosaival, így a nyomdai úton előállított részvény sorszámkok nyilvántartásba vételére sincs lehetősége, továbbá a nyilvántartásba vétel nem a kibocsátót, hanem az értékpapírszámla vezetőjét, a letétkezelőt terheli. A Bank nem volt a felperes közreműködője, független piaci szereplő, akinek a tevékenységéért nem felel a felperes. Azzal, hogy a felügyeleti eljárás során nem vette figyelembe a Tpt. dematerializációra vonatkozó egyéb rendelkezéseit, az alperes megsértette a Ket. 1.§-ának (1) és (2) bekezdését, a hatáskör szakszerű, és az ügy sajátosságaira tekintettel történő gyakorlásának követelményét.

Az alperes szóban pontosított ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályban tartását kérte. Elsődlegesen észrevételezte, hogy a Ket. 1.§-ának (1) bekezdésére, valamint a Tpt. 10.§-ának (4) bekezdésére és 11.§-ának (2) bekezdésére az elsőfokú bíróság előtt még nem hivatkozott a felperes.

A fellebbezés érdemére nézve előadta, hogy a részvény a részvényesnek a részvénytársasággal szemben fennálló jogait testesíti meg, így a részvénytársaságnak mindenkor dokumentálható módon tudnia kell, hogy mennyi és milyen részvényt bocsátott ki, vont be, alakított át. A Tpt. 12.§-ának (1) bekezdése a kibocsátóra ró kötelezettséget. A felperes hivatkozásai a részvények átalakításának technikai szabályaira vonatkoznak.

Ellenkérelmében vitatta az elsőfokú bíróságnak a Pszáf tv. 11/O.§-ára vonatkozó megállapítását, mert ezen értelmezés szerinti jogszabály alkalmazás veszélyeztetné a felügyeleti intézkedések hatékonyságát, és ezért annak mellőzését kérte. Csatlakozó fellebbezést nem terjesztett elő: álláspontja szerint az elsőfokú ítélet indokolásának ezen része fellebbezés/csatlakozó fellebbezés nélkül, az ellenkérelem alapján is mellőzhető.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a fellebbezési eljárás terjedelmének meghatározásánál a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 247.§-a (2) bekezdésére figyelemmel a Pp. 253.-ának (3) bekezdését alkalmazta, amely szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (247. §) változtathatja meg, e korlátok között azonban a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhat, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetőleg nem határozott.

A Pp. ezen rendelkezéséből következően a fellebbezési kérelem korlátain túl terjeszkedik a másodfokú bíróság, ha a fellebbező félre az elsőfokú ítéletben foglaltaknál kedvezőtlenebb döntést hoz (BH 1981. 235.). Az alperes ellenkérelmének tehát nem csak a fellebbezéshez kell igazodni, hanem az elsőfokú

ítélet szerinti döntés korlátain belül is kell maradni ahhoz, hogy előadásait érdemben vizsgálhassa a Fővárosi Ítéltábla.

A Pp. XX. fejezetének hatálya alá tartozó közigazgatási perek sajátosságai folytán azon kereseti kérelmekre, amelyek adott esetben megalapozottak, de mégsem eredményezik az alperesi határozat megváltoztatását, vagy hatályon kívül helyezését, csak az ítélet indokolásában térhet ki a bíróság: ekkor a megalapozott kereseti kérelem a rendelkező részben nem -, hanem csak az indokolásban jelenik meg. Az ilyen döntés megalapozottságának vitatása meghaladja a fellebbezési ellenkérelem kereteit, csak fellebbezésben/csatlakozó fellebbezésben támadható.

A felperes kereseti kérelmének egyik irányát, a Psztv. 11/O.§-ának sérelmét, az elsőfokú bíróság megalapozottnak tekintette. Az ítélet indokolásának ezzel ellentétes, az alperes fellebbezési ellenkérelmének megfelelő megváltoztatása, akkor is kedvezőtlenebb döntés eredményezne a felperesre, ha a közigazgatási szak eljárási hibája - az elsőfokú bíróság ítéletének indoklása szerint - nem hatott ki az eljárás érdemére, és ez okból nem alapozta meg a hatályon kívül helyezést. Az ítéleti indokolás mellőzése az eljárásjogi jogszabálysértésre alapított kereseti kérelem elbírálatlanságát eredményezné, sérülne a Pp. 212.§-ának (1) bekezdése. Ezért a Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési ellenkérelem keretei között nem vizsgálhatta, hogy jogszerűen döntött-e az elsőfokú bíróság a Psztv. 11/O.§-ára alapított kereseti kérelem tekintetében.

Az alperesi ellenkérelemben foglalt további előadás szerint a felperes fellebbezését az elsőfokú bíróság előtt nem hivatkozott jogszabálysértésekre is alapította.

A Pp. 235.§-ának (1) bekezdése következtében a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul; a 141. § (6) bekezdésében foglaltakat azonban ebben az esetben is alkalmazni kell.

A Pp. XX. fejezetének hatálya alá tartozó közigazgatási perek speciális szabályai folytán a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálat irányát a kereseti kérelem indokai határozzák meg. Erre tekintettel a másodfokú eljárásban a Pp. 235.§-a (1) bekezdésének alkalmazása során az is vizsgálendő, hogy a fellebbezésben megjelölt új jogszabályhelyek, a kereseti indokok körén belül maradnak, vagy újabbakat támasztanak alá.

A felperes kereseti indokai között hivatkozott mind a Ket. szerinti hatásköri szabályok sérelmére, mind arra, hogy a Tpt. alkalmazása során a Bank nem minősül közreműködőnek. Ennek következtében a fellebbezésben megjelölt új jogszabályi helyek vizsgálhatók a másodfokú bíróság által.

Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla, a Pp. 253.-ának (3) bekezdése alapján, a fellebbezési kérelem keretei között, azt vizsgálta, hogy dematerializálás

nyilvántartásához kapcsolódóan az elsőfokú bíróság, az eljárásjogi és anyagi jogi szabályok helyes alkalmazásával, megalapozott döntést hozott-e.

Az értékpapírok előállítására vonatkozó szabályokat a Tpt. III. fejezete tartalmazza. Ezen belül a 10.-12.§-ok szabályozzák a nyomdai úton előállított értékpapírok dematerializált értékpapírrá való átalakítását: az alperes helyesen adta elő, hogy ezen rendelkezések az átalakítás technikai szabályait tartalmazzák. A Tpt. egyértelműen megosztja a feladatokat a kibocsátó és a letétkezelő között, így az is kétséget kizáróan, további értelmezés nélkül megállapítható, hogy, a Tpt. 12.§ (1) bekezdésének megfelelően, az átalakításra érvényesen be nem nyújtott értékpapírok sorszáma a kibocsátó veszi nyilvántartásba: a kötelezettség a felperest terhelte.

A tőkepiaci folyamatok nem valósulhatnak meg az egyes szereplők közreműködése nélkül. A Tpt. rendelkezései azonban nem definiálják a „közreműködő” fogalmát, a „közreműködés” minden esetben valamilyen együttműködést takar - pld. a 74.§ (2) bekezdése szerint a vételi ajánlat megtételénél a posta is lehet közreműködő -, ahol azonban minden fél megőrzi autonómiáját: a dematerializációs folyamatok alanyai is önálló felelősséggel tartoznak. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bank, mint közreműködő megjelölése esetén nem a „közreműködő” kifejezés a hangsúlyos, hanem az, hogy a felperes az objektív felelősséget nem háríthatja el.

Azt azonban kiemeli a Fővárosi Ítéltábla, hogy a felperes nem azért tartozik felelősséggel a nyilvántartás vezetéséért, mert - mint azt az alperesi határozat tartalmazza - őt, mint kibocsátót terhelik mindazon jogcselekmények, amelyeket közreműködő igénybevételeivel hajt végre, hanem azért, mert a Tpt. 12.§-ának (1) bekezdése így rendelkezik. Az alperesi határozat ezen, többféle értelmezésre is lehetőséget adó megfogalmazását, a hangsúly pontosításával, az elsőfokú bíróság megfelelően orvosolta.

A Ket. 1.§-ának (1) bekezdése szerint a közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályok rendelkezéseit. Hatáskörét a jogszabályokban előírt célok megvalósítása érdekében, mérlegelési és méltányossági jogkörét a jogalkotó által meghatározott szempontok figyelembevételével és az adott ügy egyedi sajátosságaira tekintettel gyakorolja. Az 1.§ (2) bekezdése alapján a közigazgatási hatóság a hatáskörének gyakorlásával nem élhet vissza, hatásköre gyakorlása során a szakszerűség, az egyszerűség és az ügyféllel való együttműködés követelményeinek megfelelően köteles eljárni.

A Fővárosi Ítéltábla a fentiekben már megállapította, hogy helytálló volt a Tpt. 12.§-a (1) bekezdésének alkalmazása, ezért a Ket. 1.§-ának (2) bekezdése szerinti szakszerűség követelménye nem szenvedhetett csorbát. A fellebbezésnek a Ket. 1.§-ának (1) bekezdéséből hivatkozott egyéniesítésre vonatkozó követelménye akkor sérülhetett volna, ha a Tpt. 12.§-ának (1) bekezdése a legkisebb mozgásteret is engedi: a Tpt. azonban minden további feltétel bekövetkezte nélkül eredményezi a kibocsátó/felperes felelősségét. A dematerializált részvények nyilvántartásba vételének elmaradásánál a Ket. hivatkozott szabályai nem sérültek.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla, az elsőfokú bíróságnak a kereseti kérelmet elutasító ítéletét, a fellebbezési kérelem korlátai között a Pp. 254.§-ának (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperest megillető perköltségről a Pp. 78.§-ának (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett a Fővárosi Ítéltábla, míg az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték viselésére a 6/1986. (VI.26.) IM. számú rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest az illetékről szóló 1990. évi XCIII. tv. 39.§-a (3) bekezdés c/ pontja és 46.§-ának (1) bekezdése szerinti mértékben, figyelembe véve az illetékbélyeg formájában már lerótt 7.000 forint fellebbezési illetéket is.

Budapest, 2008. évi április hó 16. napján

dr. Rothermel Erika s.k. a tanács elnöke, **Huszárné dr. Oláh Éva** s.k. előadó bíró,
dr. Losonczy Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelül: